

Aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
mw. drs. E. I. Schippers
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG
cc: Vaste Kamercommissie Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Betreft: Verzoek inzake waarschuwingslabel alcohol en zwangerschap
Ons kenmerk: 2011.089

Utrecht, 7-12-2011

Geachte Mevrouw Schippers,

Hierbij wil ik u verzoeken de invoering voor te bereiden van een wettelijke plicht voor producenten en importeurs van alcoholhoudende dranken om een waarschuwing te plaatsen over alcohol tijdens de zwangerschap op alle verpakkingen van deze dranken. Gelet op de bewezen schadelijke gevolgen van alcoholgebruik tijdens de zwangerschap zijn wij van mening dat er op duidelijke wijze op de verpakking van alcoholhoudende producten op deze gevolgen gewezen dient te worden.

Op dit moment bestaat er Europese wet- en regelgeving inzake etikettering van levensmiddelen (richtlijn 2000/13/EG). Deze richtlijn is recent herzien (verordening 1169/2011/EG). Zowel de oude als de nieuwe regelgeving weerspiegelen het fundamentele recht van consumenten op eerlijke en juiste informatie over de inhoud van producten.

Nederland heeft tijdens de onderhandelingen over de herziening van de regelgeving aangegeven dat het recht op informatie ook zou moeten gelden voor alcoholhoudende dranken. Desondanks is bij de recente herziening geen informatieplicht opgenomen voor alcoholhoudende dranken (behalve voor mixdranken), zelfs niet ten aanzien van de evidente risico's van alcoholgebruik tijdens de zwangerschap.

Nadrukkelijk is echter in de richtlijn de mogelijkheid opengelaten voor lidstaten om op nationaal niveau aanvullende maatregelen inzake etikettering te nemen.

Schadelijkheid van alcohol bij zwangerschap

Alcohol (ethanol) is een toxische stof. Het kan bijna elk orgaan in het lichaam beschadigen en kan, volgens de Wereldgezondheidsorganisatie leiden tot meer dan 60 verschillende acute of chronische ziekten. Alcohol is bovendien een carcinogene stof. Vanuit gezondheidsoogpunt bestaat er geen absoluut veilige ondergrens voor alcoholgebruik. Alcohol kan ook het ongeboren kind ernstig beschadigen. Daarom adviseerde de Nederlandse Gezondheidsraad in 2005 zwangere vrouwen alle alcohol te laten staan. Geschat wordt dat tenminste dertig procent van de Nederlandse vrouwen tijdens de zwangerschap blijft doordrinken ook omdat de praktijk van 'een glaasje moet kunnen' tot 'een paar slokjes mag' hardnekkig is. Ongeboren kinderen krijgen daarbij hetzelfde bloedalcoholgehalte als de moeder, wat kan leiden tot groei-, gedragsstoornissen en hersenbeschadigingen. Naar schatting lijdt drie procent van de kinderen in Nederland aan FASD (wat vooral tot gedragsproblemen leidt) en 0,5% aan FAS (met meer ernstige vormen van schade, zoals gezichtsafwijkingen).

Standpunt van vorige kabinet: eventueel invoeren etikettering m.b.t. de risico's van alcohol bij zwangerschap

Uw ambtsvoorganger heeft in augustus 2009 de Tweede Kamer schriftelijk laten weten niet voornemens te zijn een waarschuwingslabel op alcoholhoudende dranken voor te gaan stellen (27565, nr. 94). In zijn brief noemde minister Klink destijds twee argumenten: aanvullende eisen ten aanzien van etikettering brengen te veel administratieve lasten met zich mee voor het bedrijfsleven en de effecten van waarschuwingslabels zijn onvoldoende aangetoond. De minister tekende daarbij aan dat als wetenschappelijk zou kunnen worden aangetoond dat waarschuwingslabels op alcoholhoudende dranken elders effectief zijn, het kabinet zijn standpunt zou herzien.

Waarschuwingslabel alcohol en zwangerschap in Frankrijk

Inmiddels is bekend dat de invoering van de wettelijke verplichte waarschuwingslabels in 2005 in Frankrijk effect heeft gehad. In 2004 was 81,5% van de Franse bevolking van mening dat alcoholgebruik tijdens de gehele zwangerschap onaanvaardbaar is. In 2007, na invoering van het waarschuwingslabel, was 86,9% die mening toegedaan. Onderzoekers schrijven dat verschil toe aan invoering van het label. Hoewel het niet onomstotelijk is bewezen mag er vanuit gegaan worden dat een dergelijke significant effect ook een gunstig effect heeft op het gedrag van zwangere vrouwen.

De meerderheid van de samenleving wil een waarschuwing op drankflessen

De Europese bevolking is in meerderheid (79%) voorstander van een waarschuwing op alcoholproducten over de risico's van alcoholgebruik tijdens zwangerschap. Van de Nederlanders is 59% deze mening toegedaan (Eurobarometer, 2010).

Op grond van bovenstaande dringen de FAS Stichting Nederland, de European FASD Alliance en het Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid er bij u op aan om stappen te nemen opdat in ons land - in navolging van Frankrijk - een waarschuwingslabel over alcohol en zwangerschap wordt ingevoerd. We wachten met belangstelling uw antwoord af.

Hoogachtend,

Martha Krijgsheld, voorzitter FAS Stichting Nederland

Diane Black, voorzitter European FASD Alliance

Wim van Dalen, directeur Nederlands Instituut Alcoholbeleid

Namens dezen,

W.E. van Dalen

Bronnen

1. Gezondheidsraad. Risico's van alcoholgebruik bij conceptie, zwangerschap en borstvoeding. Den Haag, Gezondheidsraad, 2005; publicatie nr 2004/22.
2. GuilleMont, J. & C. Leon : Alcool et grossesse: connaissances du grand public en 2007 et évolutions en trois ans. Saint-Denis Cedex (France), Institut National du Prévention et d'Éducation pour la Santé, 2008.
3. Negen Maanden Niet; Handleiding voor verloskundigen. Utrecht, Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid, 2011.